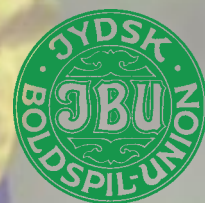

Det skal være sjovt...

Et debatoplæg til, hvordan vi kan fastholde flere ungdomsspillere i fodboldklubberne. Oplægget er lavet med udgangspunkt i en undersøgelse blandt 13-18 årige i Ringkøbing og Viborg Amter.

Om JBU's undersøgelse

Jydsk Boldspil-Unions rapport "Det skal være sjovt.." bygger på en spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt 283 fodboldspillere i alderen 13 til 18 år. Af de 283 besvarelser er de 203 fra drenge, mens de resterende 80 er fra piger.

Spørgeskemaet - der bestod af 38 spørgsmål - tog udgangspunkt i følgende hovedområder:

- ◆ Turnering.
- ◆ Din klub.
- ◆ Dig selv.
- ◆ Indendørsfodbold

Spørgeskemaerne har været udsendt til udvalgte repræsentative klubber i JBU Region 2, idet der er lagt vægt på, at ungdomsspillere på alle sportslige niveauer skulle indgå i undersøgelsen.

Følgende fodboldklubber i Viborg og Ringkøbing Amter har medvirket i undersøgelsen:

Aulum IF, Herning Fremad, Ikast KFUM, Ikast fS, Bording IF, Sydmors IF, Nykøbing IF, Viborg Søndermarken IK, Holstebro Boldklub, Struer Boldklub, Lemvig GF, Thisted FC, Thyholm IF, Koldby/Hørdum IF, Bjerringbro IF, Videbæk IF samt Ulstrup IF.

Fordelingen af besvarelser på alder og sportsligt niveau

	Antal spillere	Mesterrække	A	B	C
Drenge	118	34	19	54	11
Junior (drenge)	49	21	15	7	6
Ynglinge	36	13	11	10	2
Piger	30	-	33	10	2
Junior (piger)	50	5	33	10	2
Besvarelser i alt	283				

Rapporten er fremstillet i et oplag på 1500 eksemplarer og udarbejdet og redigeret i samarbejde mellem JBU Region 2's Børne- og Ungdomsudvalg og JBU's informationsafdeling. Foto: Henrik Bjerregrav. Grafisk tilrettelæggelse: Formprint.

Et redskab til klubberne

Hvorfor spiller 13-18 årige piger og drenge fodbold? Hvad lægger de vægt på i forhold til deres idræt? Og hvad kan vi - i JBU og i klubberne - gøre for, at de bevarer interessen?

Det var i korte træk udgangspunktet for den spørgeskemaundersøgelse, som JBU Region 2's Børne- og Ungdomsudvalg gennemførte i efteråret 1999 blandt 283 aktive fodboldspillere i netop denne aldersgruppe.

Rapporten "Det skal være sjovt.." bygger på undersøgelsens væsentligste svar. Men den indeholder også vores bud på, hvordan fodboldklubberne kan anvende resultaterne i praksis.

Vi har søgt den positive indgangsvinkel til emnet. Det vil sige: Hvordan kan vi fastholde de børn og unge, som allerede spiller fodbold. For midt i bestræbelserne på at skaffe flere nye spillere skal vi jo ikke glemme at sikre gode forhold for alle de mange aktive, som allerede færdes i klubberne.

Vi må dog også erkende, at trods de stolte danske traditioner med ungdomsfodbold og idrætsgrenens generelle popularitet - er der ca. en tredjedel af vores spillere, der falder fra i aldersgruppen 13-18 år. Det er et foruroligende signal og også en indirekte årsag til, at Børne- og Ungdomsudvalgets valgte at gennemføre undersøgelsen.

Konklusioner

Hvis vi skal sammenfatte undersøgelsens vigtigste konklusioner, kan vi uddrage følgende:

- ◆ Det sociale aspekt er afgørende for, om de unge spiller fodbold. Kammeratskabet er meget vigtigt, og det skal også være sjovt at gå til fodbold.
- ◆ En tredjedel af de unge ønsker mere medindflydelse i klubben. Etablering af ungeudvalg nævnes som en løsning.
- ◆ Træneren skal være dygtig og inspirerende og samtidig være interesseret i i unge mennesker og deres problemer.
- ◆ Familie og venner har højere prioritering hos de unge end fodbold. Til gengæld er fodbold vigtigere end både fester, kærester, arbejde og lektier.

Uddybning af disse konklusioner kan både findes i begge rapportens hovedafsnit *Resultater og tendenser* samt *Fremtidens klub*.

Vi vil gerne takke de involverede klubber og spillere for deres medvirken i undersøgelsen.

For interesserede klubber stiller både Jens Peder Sørensen og Allan Nees sig til rådighed for en evt. klubaften, hvor vi vil fremlægge resultaterne for f.eks. klubbens ledelse, ungdomsudvalg, spillere eller/og forældre.

Det sociale aspekt er af afgørende betydning for de unge. Kammeratskabet er meget vigtigt, og det skal også være sjovt at gå til fodbold.

Vi håber, at klubberne vil bruge rapporten som et værktøj. Det er vores intention, at materialet skal give stof til eftertanke og - forhåbentlig - anledning til debat.

med venlig hilsen

JBU Region 2's
Børne- og Ungdomsudvalg

Allan Nees
Østergade 46
7620 Lemvig
9782 3041

Jens Peder Sørensen
Chr. Ågårdsvej 5
6920 Videbæk
9717 2497

Resultater og tendenser

Turnering

Generelt er de unge tilfredse med JBU's turneringstilbud, hvad enten der er tale om 7- eller 11-mandsfodbold. 73 procent vil dog helst spille 11-mands.

Kun en tredjedel af de adspurgte kender JBU's 7-mandsturnering på 3/4 bane (kort bane).

De adspurgte, der har prøvet spillet, er tilfredse. De siger, at det er sjovt, at det giver udholdenhed, der er mere boldberøring, og der scores mere.

De siger endvidere, at det gør overgangen til 11-mandsspillet nemmere.

Blandt flere dame- og herrejuniorspillere er der et ønske om at spille 90 minutter pr. kamp.

Drenge/piger ønsker at spille 70 minutter. Dette er dog afhængigt af det sportslige niveau.

Hos drenge- og pigespillerne er der blandt nogle ønske om, at målene gøres lidt mindre.

Der er enkelte, som kunne tænke sig at spille med lettere bolde. Det vil ifølge denne gruppe resultere i flere langskud og flere mål.

Generelt er der et ønske om, at kampene spilles i weekenden, men

nogle foreslår alligevel, at der veksles imellem hverdagsaftener og weekends - således at ungdomshold ikke nødvendigvis skal spille kamp hver eneste weekend.

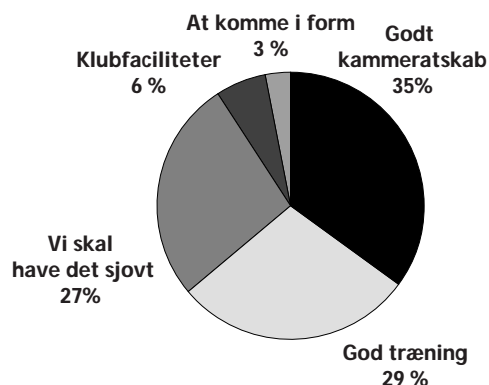
Hovedparten af de adspurgte følger med i, hvorledes deres hold er placeret i turneringen. Aviser og i særdeleshed Sportal (tidligere Infosport) er de vigtigste resultatformidlere. Ingen af de unge bruger Ritzaus telefonavis.

Din klub

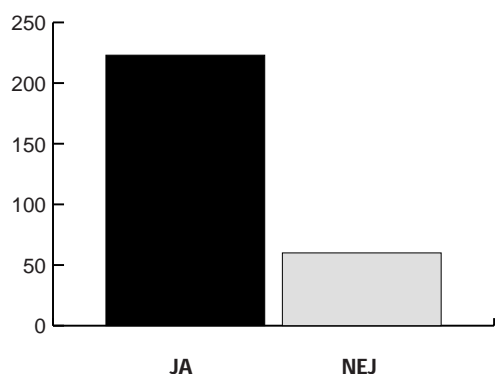
Generelt føler de unge sig meget godt tilpas i de enkelte klubber, men nedenfor følger nogle af de bemærkninger fra de adspurgte, som klubberne måske kan og skal gøre sig tanker om:

- ◆ Kammeratskabet skal være i orden.
- ◆ Der må gerne jævntligt afholdes spillermøder/klubaftener.
- ◆ Træningslejr/sommercups er ifølge langt de fleste spillere særdeles populært (se diagram side 5).
- ◆ Baneforhold og klubhusfaciliteter er generelt tilfredsstillende.
- ◆ Boldene er generelt af tilfredsstillende kvalitet, og der er nok af dem.
- ◆ Spillertøjet/overtræksveste er generelt af tilfredsstillende kvalitet - og det har betydning for de unge.
- ◆ En tredjedel af de adspurgte ønsker mere medindflydelse i klubben. De opfordrer til at etablere ungeudvalg i klubben. Lederne skal høre mere efter de unge. Over 90 procent af de unge mener, at lederne i klubben er både synlige og dygtige (se diagrammer side 5 og 6).
- ◆ Klubben skal tage hensyn til andre idrætsgrene - gerne i et samarbejde, så træning og kamp ikke ligger på samme tid.

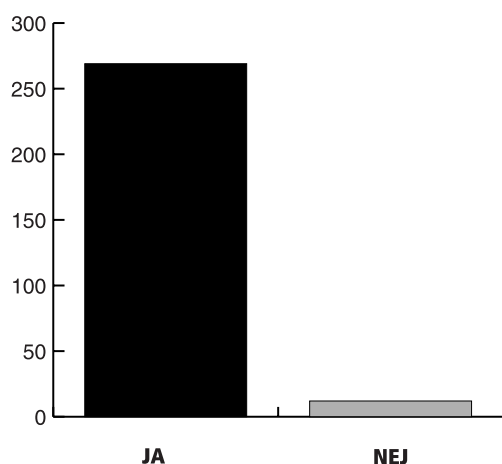
Hvad er vigtigt for fodbold?

Er træningslejre og stævner vigtige?

Er det vigtigt, at træneren er dygtig?

Dig selv

Dette punkt omhandler bl.a. den enkeltes opfattelse af, hvorfor han/hun spiller fodbold og hvilke krav, der stilles til træneren. I den forbindelse blev de bl.a. spurgt om, hvad der er godt ved at spille fodbold:

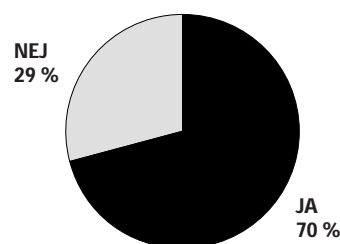
- ◆ 35 procent svarede:
Godt kammeratskab.
- ◆ 29 procent svarede:
God træning.
- ◆ 27 procent svarede:
Vi skal have det sjovt.
- ◆ 6 procent svarede:
Klubfaciliteterne.
- ◆ 3 procent svarede:
Komme i form.

Disse svar er efter vores opfattelse nogle af undersøgelsens vigtigste resultater. Unge spiller fodbold for kammeratskabets skyld, træningen skal være god, og de unge skal have det sjovt. Disse betragtninger følger vi nærmere op på under afsnittet *Fremtidens klub*.

Vi spurgte desuden, hvorfor den enkelte spiller kamp, hvilket gav følgende besvarelser i prioriteret rækkefølge:

- ◆ 1. For at vinde
- ◆ 2. For sjov
- ◆ 3. For kammeratskabet
- ◆ 4. For motionens skyld

Har du nok medindflydelse i din klub?

Under dette spørgsmål havde de unge flere svarmuligheder. Generelt var svarene jævnt fordelt, men igen giver de unge udtryk for, at det skal være sjovt at spille kamp og at kammeratskabet er vigtigt. Af svarene fremgår det endvidere, at det også er vigtigt at vinde en gang imellem.

De unge blev også bedt om at prioritere en række emner. Svarene resulterede i følgende samlede prioritering:

- ◆ 1. Familie
- ◆ 2. Venner
- ◆ 3. Fodbold
- ◆ 4. Fester
- ◆ 5. Kæreste
- ◆ 6. Lektier
- ◆ 7. Arbejde
- ◆ 8. Andet sport

Familien og vennerne kommer altså frem for fodbolden. Skal vi fastholde de unge mennesker i fodbolden, må en af de afgørende faktorer således være at få den unges familie engageret i klubben, ligesom vi skal gøre klubben til et samlingssted - gerne 24 timer i døgnet - syv dage om ugen.

Meget overraskende finder kun 20 procent af de adspurgte det vigtigt, at drenge og piger træner samtidigt.

Men lidt under halvdelen mener ikke, at der er nok piger med til fodbold - og det er efter vores opfattelse et vigtigt signal.

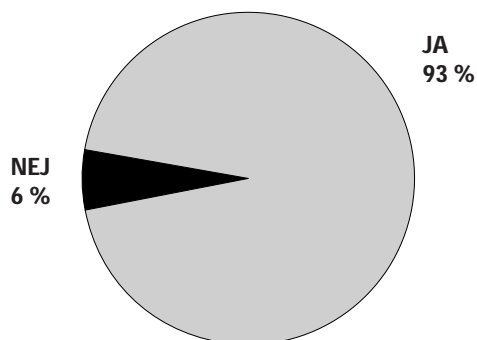
Indendørs fodbold

81 procent af de adspurgte spiller indendørs fodbold og hovedparten med hold tilmeldt under JBU's turnering.

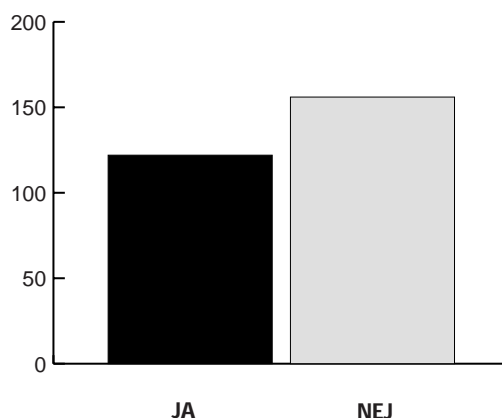
Kun en tredjedel af de adspurgte kender JBU/DBU's indendørs fodbold turnering på store mål.

59 procent af de adspurgte deltager i stævner og cups indendørs - det vil sige 22 procent af de adspurgte træner indendørs, men kommer aldrig i kamp. Dette er vel ikke helt tilfredsstillende.

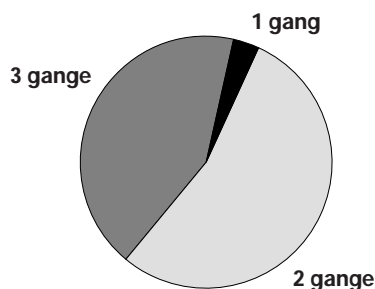
Er lederne dygtige og synlige nok?

Opholder du dig i klubben på andre tidspunkter, end når du træner?

Hvor ofte skal der trænes pr. uge?

Fremtidens klub

På baggrund af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen vil vi i det følgende kapitel forsøge at sammenfatte de vigtigste konklusioner. Desuden vil vi komme med vores syn på/ideer til, hvordan vi bedst kan fastholde de unge mennesker i fodbolden.

Vi har valgt at opdele kapitlet i følgende syv underafsnit:

- ◆ 1. Udefrakommende faktorer.
- ◆ 2. Målsætning og prioritering.
- ◆ 3. De bedste får det bedste.
- ◆ 4. Piger - en nødvendighed.
- ◆ 5. Den perfekte træner.
- ◆ 6. Den sociale klub - samarbejde.
- ◆ 7. Brug JBU's konsulenter.

Udefrakommende faktorer

Tal fra Danmarks Statistik viser, at antallet af fødsler har været konstant stigende fra ca. 51.000 i 1983 til ca. 70.000 i 1995 (se diagram side 8), hvorefter fødselstallet igen er på retur.

Fodboldklubbernes "kundeunderlag" i aldersgruppen 13-18 år vil således være støt stigende de næste 10 år.

I løbet af de seneste år har samfundsudviklingen været til ugunst for de små

Fodboldklubbernes "kundeunderlag" i aldersgruppen 13-18 år vil således være støt stigende de næste 10 år.

landsbysamfund, hvilket i takt med "små årgange" har betydet, at disse klubber, der tidligere altid har spillet 11-mands fodbold, idag måske "kun" er i stand til at spille 7-mands fodbold eller i værste fald slet ikke kan stille hold.

Det er også en kendsgerning, at langt flere unge mennesker i dag tager på efterskole end tidligere. Mange klubber kan sikkert nikke genkendende til dette

problem - især for herre- og damejuniorhold. Fra vores side ser vi det største problem i, at mange af disse unge mennesker aldrig vender tilbage til fodbolden igen.

Det må derfor være et vigtigt indsatsområde for såvel DBU, lokalunionerne og klubberne i fællesskab at iværksætte nye initiativer - herunder især øget fokusering på samarbejde med interesserede efterskoler.

Hvis JBU og klubberne kan indlede et samarbejde med efterskolerne f.eks. omkring træning og turneringer kan vi måske alle få et udbytte - i form af flere aktive fodboldspillere.

For interesserede efterskoler burde vi kunne formidle kontakt til nogle veludannede trænere, som f.eks. een gang månedligt kunne stå for fodboldtræningen på efterskolen.

Dette kunne suppleres med, at JBU forsøgte at arrangere en skoleturnering for efterskolehold.

De klubber, som har en efterskole i nærheden, kunne måske også indlede et samarbejde omkring træning/træningskampe. Vi har alle en interesse i at efterskoleeleverne ikke falder fra som fodboldspillere.

Som en sidegevinst kan nævnes, at mange af de unge efterskoleelever deltager i en eller anden form for lederuddannelse, mens de går på efterskole. Herfra kunne vi måske rekruttere en større del af fremtidens fodboldtrænere og fodboldledere.

Målsætning og prioritering

Vi ved af erfaring, at hovedparten af alle midler - det være sig såvel økonomisk som trænermæssigt - går til de bedste i klubberne.

Mange klubber satser massivt på sit bedste seniorhold med en højt lønnet træner - oftest til meget store beløb - nogle endda til over kr. 50.000 om året. Vi ser mange små og store klubber, der ansætter en tidligere førsteholdsspiller fra en af områdets højere rangerende klubber. Disse mange penge kunne i ste-

det anvendes til klubbernes ungdomsafdelinger.

Samtidig oplever vi, at der ofres mange lederressourcer på, at opnå gode resultater med klubbens førstehold herrer eller for den sags skyld damer, hvad enten man spiller i Jyllandsserien eller Serie 6.

Hvorledes der skal prioriteres i den enkelte klub, er naturligvis op til klubben selv, men det er meget vigtigt at fastslå, at en målsætning for hele klubben og hvert enkelt hold - og en debat herom - kunne sætte nye tanker igang.

De bedste får det bedste

Førsteholdet - hvad enten der er tale om et drengemesterhold eller et førstehold i herre junior - får oftest den bedste træner, de bedste faciliteter og såvel nyt spillesæt som trænings- eller fritidssæt.

Det er vigtigt at fastslå, at klubberne burde have intentioner om ikke at gøre forskel på de bedste og de næstbedste - det er vigtigt at alle unge spillere får en ens behandling.

Det er oftest de dårligere spillere der først falder fra. Det er logisk, idet

vi jo alle helst vil beskæftige os med noget, vi føler, at vi er gode til.

Derfor er det også meget nødvendigt med nytænkning i klubberne - burde de dårligste spillere isoleret set ikke have de mest erfarne og veluddannede trænere for på denne måde at gøre de dårligere spillere lidt bedre og dermed give dem nogle succesoplevelser?

Piger - en nødvendighed

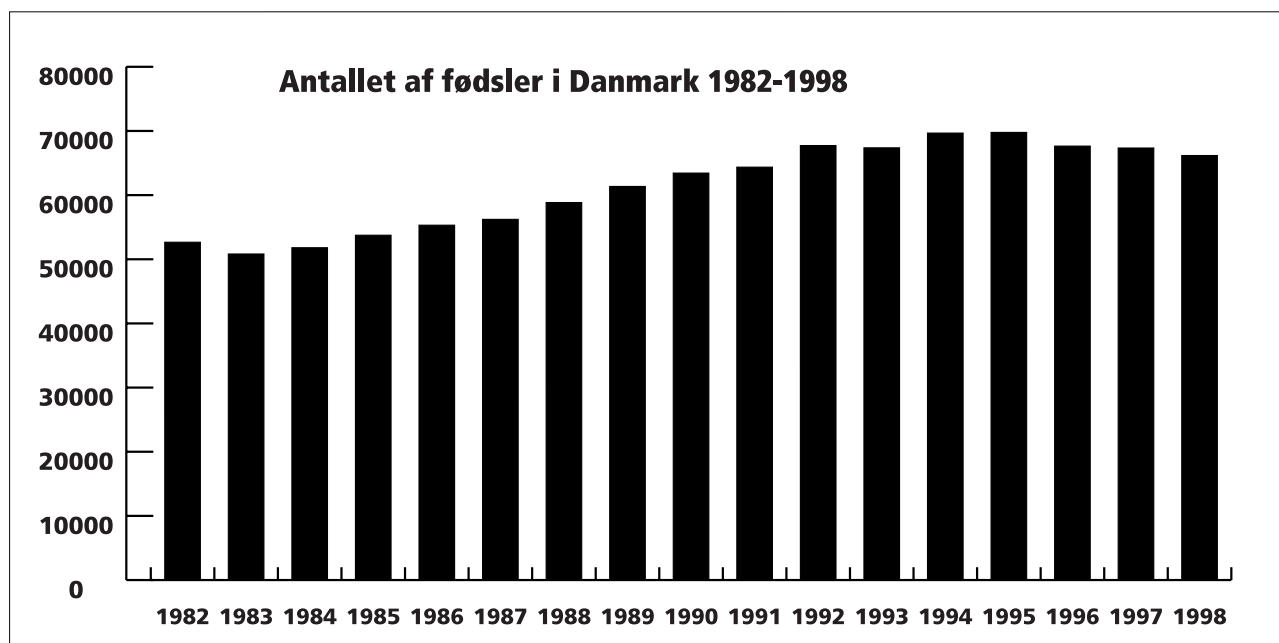
Flere og flere klubber har fået øjnene op for, at der er mange muligheder ved at tilbyde pigefodbold. Det giver flere medlemmer og forbedrer klart det sociale element i de enkelte klubber.

Der er stadig 60 procent af JBU Region 2's klubber, som endnu ikke tilbyder pigefodbold. Hvorfor?

Det er et spørgsmål, som den enkelte klub, de enkelte ledere og forældrene må stille sig selv.

Mange små klubber har opnået succes med pigefodbold. Men der er desværre en del større klubber med mange ungdomsspillere og stolte traditioner, som endnu ikke er kommet med på "pige-vognen".

Årsagen til at vi endnu mangler de 60 procent, skyldes overvejende mang-

lende ledermæssige ressourcer, således at der ikke er "plads" til at iværksætte nye aktiviteter - såsom etablering af en pigeafdeling.

Pigefodbold indeholder store muligheder for markant medlemsfremgang - men tilgangen kommer ikke af sig selv - der skal gøres en indsats.

Generelt skal træneren have kendskab til unge i puberteten - og interessere sig for de unge mennesker og deres problemer.

Den perfekte træner

Betegnelsen - den perfekte træner - kan virke lidt provokerende - for hvordan ser den perfekte træner egentlig ud - og findes han/hun måske overhovedet? Men bl.a. som det fremgår af undersøgelsen, er netop trænerens kvaliteter - faglige og menneskelige - meget betydningsfulde for ungdomsspillere.

Nedenfor har vi forsøgt at opliste nogle af de aspekter, som efter vores opfattelse er vigtige, når en klub skal besætte sine trænerposter:

- Det er af stor betydning, at klubben, spillerne og træneren har den samme målsætning.

Hvor ofte ser vi ikke en ung fremadstræbende træner med store personlige ambitioner, der pacer en flok spillere frem til gode resultater. Oftest med et stort frafald til følge.

Som tidligere nævnt i undersøgelsen spiller de unge først og fremmest fodbold på grund af kammeratskabet, og fordi de vil have det sjovt. Fodbolden skal være på spillernes præmisser - ikke på trænerens.

- Generelt skal træneren have kendskab til unge i puberteten - og interessere sig for de unge mennesker og deres problemer.

Undersøgelsen viser, at langt de fleste trænere har "stjernestatus" hos de unge mennesker.

Træneren skal derfor først og fremmest have store menneskelige egenskaber. Træneren skal involvere sig i de unges dagligdag og skal kunne snakke med om f.eks. de unges alkoholforbrug, rygning, spisevaner og dagligdagens hændelser i skolen, på fritidsarbejdet og problemer i forhold til venner/veninder/kærester og i særdeleshed forældre.

Kort sagt: Træneren skal være som en kammerat og være lydhør over for de unges mange problemer.

- Træneren skal kunne engagere og motivere de unge mennesker og turde stille realistiske krav til spillerne.

De unge kan generelt lide at blive engageret og taget med på råd om f.eks. spillestil, træningsindhold og planlægning af træningslejr/udlandsture.

Spillerne kan også godt lide, at der bliver stillet krav - for kun på denne måde bliver de udviklet - både som fodboldspillere, men også som mennesker.

Da træningsindholdet er meget vigtigt for at fastholde og udvikle de unge mennesker, ligger der et stort uddannelsesansvar hos klubbens ledelse.

- Grundlæggende fodboldviden. De unge lægger meget stor vægt på, at de lærer noget, når de møder frem til træning.

Derfor er det meget vigtigt at fastslå, at træningen helst skal være veltilrettelagt (de unge kan godt mærke, når træneren er forberedt - og når han/hun ikke er.). Vi ser ofte at der spilles mere eller mindre tilfældigt til to mål. Det bliver man grundlæggende ikke en bedre fodboldspiller af.

I vores målgruppe er det derfor vigtigt, at træneren har grundlæggende vi-

den om, hvordan man udvikler de unge såvel socialt, fysisk, psykisk, taktisk og sidst men ikke mindst teknisk.

- Træneren skal uddannes. Da træningsindholdet er meget vigtig for at fastholde og udvikle de unge mennesker, ligger der et stort uddannelsesansvar hos klubbens ledelse.

Udover de mange trænerkurser der tilbydes af bl.a. JBU, kunne man måske nedsætte en trænergruppe /trænerudvalg i klubben, hvor de erfarne trænere kunne give gode råd/øvelser til de nye trænere.

Man kunne måske også lade nogle erfarne trænere hjælpe de unge/nye i den første måned for på denne måde at give de unge/nye trænere en god start.

En udenforstående person kan ofte være med til at strukturere arbejdet, således at det bliver mindre anstrengende at deltage i klubbens lederarbejde.

Den sociale klub

“Socialt samvær - derfor spiller vi fodbold“ kunne godt være hovedkonklusionen på denne undersøgelse.

Konklusionen gælder nok ikke for de få spillere, som spiller i de bedste ungdomsrækker - men det er jo heller ikke her frafaldet er størst.

30 procent af de unge savner medindflydelse i deres klubber. Nedenfor følger nogle af de sociale elementer, som de unge efterlyser i rapporten:

- ◆ Generelt mere information fra klubbens side.
- ◆ Åbent hus/klub arrangementer.
- ◆ Flere stævner - træningslejre.
- ◆ Flere klubfester - gerne med alkohol under kontrolleret form.

- ◆ Klubberne skal tilbyde fodbold for både drenge og piger.
- ◆ Mere medindflydelse - gerne medbestemmende omkring målsætning - både for så vidt angår det sportslige, men i lige så høj grad det sociale.
- ◆ Inddragelse af klubbens spillerprofiler som trænere eller vejledere.
- ◆ Klubaftener - gerne med besøg af en landsholdsspiller.

De unge efterlyser også i stigende grad samarbejde med:

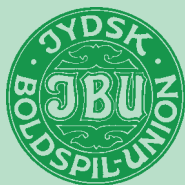
- ◆ Skolerne - herunder ungdomsskoler og efterskoler.
- ◆ Fritids- og ungdomsklubberne.
- ◆ Andre idrætsgrene (håndbold og fodbold behøver ikke træne på samme tid).

Brug JBUs konsulenter

Hver af JBUs fire regioner har tilknyttet to konsulenter, der tager gratis ud til klubberne som inspiratorer og problemløsere.

Til tider kan trænerarbejdet være præget af frustration f.eks. på grund af manglende støtte fra klubbens ledere, for dårlig forældreopbakning eller manglende samarbejde blandt klubbens trænere. Det kan være en af grundene til, at klubben har svært ved at holde på trænere. I sådanne situationer kan det være en idé med et konsulentbesøg, hvor konsulenten og klubben i fællesskab prøver at rede trådene ud.

Lederarbejdet bliver sommetider meget tidskrævende grundet voksende opgaver for at sikre klubbens daglige drift. Her kan en udenforstående person ofte være med til at strukturere arbejdet, således at det bliver mindre anstrengende at deltage i klubbens lederarbejde. Dette kan evt. gøres ved, at arbejdsopgaverne synliggøres og uddeles på flere hænder.

Jydske Boldspil-Union

Nøddevej 1, 8260 Viby J
Tlf. 8614 2244 - fax 8614 7211
jbu@jbu.dbu.dk - www.jbu.dbu.dk

JBU Region 1

Harald Jensensvej 7,
Postbox 243
9100 Aalborg,
region1@jbu.dbu.dk
tlf. 9813 7006,
fax 9816 9351

JBU Region 2

Bredgade 16 st.,
Postbox 2,
7480 Vildbjerg
region2@jbu.dbu.dk
tlf. 9713 2222,
fax 9713 3587

JBU Region 3

Park-Hallen,
Langmarksvej 47,
8700 Horsens
region3@jbu.dbu.dk
tlf. 7561 1889,
fax 7562 3081

JBU Region 4

Stadionvej 2a,
6752 Glejbjerg
region4@jbu.dbu.dk
tlf. 7519 8511,
fax 7519 8506